Trung-Bắc Tân-Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 715

HANOI

	Hà-Nội đem báo tận nhà	Giới và Giây thép	Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Ai-lao	Ngoại quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$50	6$30	6$60	9$60
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng. . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

4e page

Cái nạn hỏa-tai ở các nơi thôn-quê

Từ khi thời-tiết sang đông đến giờ, trời không có mưa, về các nơi thôn quê chuồm ao đầm vũng đều khô-khan cả, hanh-hắp khó chịu, thỉnh thoảng lại quay cơn gió nồm, sự cày cấy vụ chiêm sang năm này cũng nhân thế mà đình trệ cả. Còn một nỗi nữa là vì cái thời-tiết khó chịu ấy mà thường dễ xảy ra cái họa hoạn bất-kỳ là cái nạn hỏa-tai lắm. Thực thế, độ này hằng ngày trên các báo chương, cái tin vật về sự hỏa-tai không mấy ngày là không có, mà phần nhiều là ở các nơi thôn quê, số nhà bị cháy nơi thì tám mươi nóc, nơi thì sáu bảy mươi nóc, lại còn nhiều nơi khác nữa thiệt hại rất nhiều. Một con lửa đỏ khiến cho bao nhiêu người trở trọi còn hai bàn tay trắng mà chung chịu một cái hối đen. Đối với những cái thảm kịch ấy, người có lương-tâm bao xiết nỗi ngậm ngùi, trong tâm trí thường chưa sẵn một cái nan-đề là vì lẽ muốn làm sao cho đỡ được cái tai hại ấy mà khỏi nỗi không tìm ra được cái phương-pháp gì cho hoàn-toàn vậy.

Khó thật, ở các nơi tỉnh-thành đô-hội, vì ở nhà ở chật chội, nên nhà nước đã thừ-đệ thi hành cái luật cưỡng bách dân-cư phải làm nhà ngói, tuy ban đầu có nhiều sự khó khăn, nhưng sau khi phố xá đã nhất luật thi hành, thì các nhà đều được an ngơn ngủ yên không còn phải lo về cái tai nạn bất kỳ ấy nữa. Nhưng còn ở các nơi dân thôn, cái tình-thế lại khác hẳn, không làm như thế được, vì dân quê phần nhiều là nhà nghèo khó, một túp lều tranh, vài gian nhà cỏ, dựng lên cho được che mưa che nắng mà làm nơi ăn ở cũng còn khó lòng, nữa chi là nhà ngói, thì lấy đâu mà làm được; vả chăng ở tỉnh thành trừ các nhà phong-lưu phú-túc có nhà cửa sẵn đã đành, còn những người túng bấn đi làm ăn, theo cách sinh-hoạt khó-khăn và cách cư-xử cần-thận giản-dị của dân mình đã quen, thì chỉ cốt cho có việc làm, còn chỗ cư-trú thì tạm bợ gọi có chỗ gửi thân là được, nên dẫu chẳng làm được nhà, thì đi ở thuê ở nhờ cũng xong. Chứ còn ở dân thôn thì bất luận giàu nghèo, có ra thì làm nên nhà rộng cửa cao, không có cũng phải nhất gian nhị hạ, vì công việc nhà quê phần nhiều là các việc nông-công bừa bộn, dù ít dù nhiều, ai phải nhà nấy, không có thể quảy quán chung lộn với nhau. Vì cái tình thế ấy nên làng nào đất rộng thì còn khá, bằng làng nào đinh nhiều mà đất hẹp, thì cách sinh-tụ thực đã nên lắm nỗi ê-chề, nhà ở thì lớn hơn cái chuồng chim một tí, mà cứ nhà nọ liền mái với nhà kia, còn có chỗ đất nào thừa thì chồng đống những cây rơm cây rạ. Như vậy mà đôi thì mười họa nhỡ ra vì một kẻ làm ăn vô ý trót một cái tàn lửa, cứu chữa không kịp thì những nhà tranh rạ ấy lâu ngày khô nỗ dễ làm nên cái mồi cho lửa bốc lên, ngọn lửa vô tình trong phút chốc đã làm cho hàng trăm nghìn nhà còn lại một đống tro tàn tan tác, đành giương mắt ếch còn làm chi được trời. Than ôi! thầy hỏa đạo tặc xưa nay vẫn cho là những cái ác-ca ẩn họa làm hại cho dân sinh không gì cay độc bằng, nhưng giặc phá không bằng nhà cháy, cái nạn than lửa ai cũng lấy làm ghê sợ, vì nó man-diện một cách rất chóng, xảy ra trong chớp mắt mà cách phòng trị nhiều khi cũng phải bó tay.

Ngoài cái sự vô ý làm cho sinh ra cái nạn cháy này, lại còn một điều rất nên hiểm-độc nữa, là nhiều nơi có lắm kẻ du-thủ du-thực, vì túng bấn làm càn chẳng nghĩ gì, đi trộm cướp thì khó khăn, nhân nhà nào giàu có vay mượn không được, chúng cả gan dám nhân đêm hôm dắt thau lửa vào nhà người ta cho cháy để chúng hôi của, kẻ đó thực là đại ác lắm thay, ai biết đâu mà phòng giữ được, dẫu luật đời với những kẻ ấy cái tội thiên gia cùng với tội sát nhân đều có khoa-nghĩ trọng phạt, nhưng chúng đã làm cái mưu gian kế độc ấy thì ngầm ngầm giấu vụng đã mấy khi dương trường mà bắt được quả tang. Như vậy nơi nào có những kẻ này cũng phải nên lưu ý lắm mới được.

Lại còn một điều này nữa cũng không nên không biết đến, là có khi có nơi bị hỏa-hoạn, người chạy đến rất đông, có nước có đồ cứu chữa, thế mà chịu, không phải là bởi gió to đâu, chính là số người đến cứu đó, kẻ thực lòng cứu thì ít, mà kẻ đến thừa thế hớt của thì nhiều, điều đó thực đã nhiều nhà khó-chủ biết mà không làm thế nào được. Nhưng cái điều đó cũng gián-hoặc nơi nào dân tục kiểu-bạc thì cũng có thể thế, chứ còn ra thì các dân-thôn ta, vì lẽ đông cư đông canh nên cái tình hương-lý đối với nhau ai cũng đều sẵn có lòng tương ái tương trợ, tương tuất tương bảo cho nhau cả, không phải là ai cũng có lòng hèn mạt như thế cả đâu. Tuy vậy mà cũng nhiều khi không chữa được, cái đó thì chắc một là các dân thôn làm nơi ít phố ao và đồ cứu hỏa không sẵn, nên chỉ đứng nhìn nhau mà kêu đất kêu trời không làm gì được, hai là khi lửa đã phát ở một nhà nào, thì những nhà bên cạnh liền mái lại không chịu cho kéo đỡ để dời đường cho lửa khỏi lan sang, cứ giữ hoài, đến khi cháy đến, rồi cứ theo đó mà truyền dần, điều đó cũng là một cách khờ dại lắm vậy.

Về cái nạn cháy này đã nhiều nhà bàn bạc tìm cách đề phòng, có người bàn nên lợp nhà bằng đất nhồi như cách trát vách trát đường, cách đó cũng có ý-kiến lắm, nhưng cũng có điều không tiện, trước cũng khó thực-hành. Vậy thì biết làm nhà bằng gì? Dân nghèo thì có nhiên là không thể hết thảy làm được nhà ngói rồi, âu là lại cứ làm nhà tranh mà lưu ý đề-phòng một cách cẩn thận là hơn, biết lưu ý thì không mấy khi xảy ra, mà có xảy ra cũng dễ cứu chữa được. Theo ngu-ý thì xin nói qua mấy cách như sau này:

1° Về các dân-xã nên phải trích tiền công mua cho nhiều các đồ ngữ-hỏa, như vài rồng, ống thụt vân vân, ngoài ra lại mua sẵn thùng chứa nước và thùng múc nước cho nhiều, để sẵn ở nơi công sở, lúc có việc lập tức mang ra ứng dụng, mỗi người mỗi việc ra tay cứu chữa, thì tất là được việc lắm.

2° Các làng lân-cận với nhau nên xin phép lập lên một hội cứu-trợ về sự hỏa tai ấy, làm ra có qui-cũ, có điều lệ, mỗi năm đóng tiền tay là bao nhiêu đầy và lạc quyên các nhà hàng-tâm hảng-sản trong làng trong tổng kể ít người nhiều, để làm tư-kim của hội, trong hội cũng sắm đủ các đồ ngữ hỏa như trên vừa nói. Khi trong hội có nhà nào bị thiệt hại tùy nhà giàu nghèo hội sẽ chu cấp cho ít nhiều; bằng khi nào lỡ ra cái thể không cứu chữa được mà đến nỗi nhiều nhà phải bị hỏa-hoạn thì hội nên đại biểu các nhà khổ chủ lấy đứng lên xin tiền tuất-hoạn cho; còn ra nếu tư-kim của hội có nhiều, nghĩ có nên lượng cấp cho mỗi nhà được đôi chút thì lại càng hay lắm. Cách này hơi có phần khó khăn, nhưng thiết tưởng có lòng làm thì có lẽ được.

Mấy điều nói trên đó là riêng lòng nghĩ đến cách sinh hoạt của dân gian ta đã chịu nhiều nỗi gian nan, mà lại thường bị cái nạn sâu cay như thế, cho nên cũng nhân cái tình-thế hiện-thời mà góp một đôi điều thiển-cận đó thôi, còn phải chờ ý kiến các bậc cao-minh, mong sẽ có cái phương-pháp gì hoàn-toàn hơn vậy.

S. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 8 Février 1923

Việc trù bình ở hạt Rhur

Một số người làm bỏ-xe Pháp ứng mộ đã đi đến hạt Rhur.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 9 Février 1923

Việc tài-chính tại nước Pháp

Quan Tài-chính bộ tổng-trưởng de Lasteyrie có trần-thuyết tại hội-đồng tài-chính về các phương-sách trừ-tính cho đủ tiền chi vào các khoản. M. de Lasteyrie có nói rằng tiền thu hơn được ba nghìn một trăm ba mươi sáu triệu. Ngài lại nói rằng công việc thu thuế cũng tiến bộ hơn, mà cứ như cái phương-sách tài-chính ngày nay thuế có thể thu được nhiều hơn. Ngài lại nói: Nếu nước Đức toàn theo các khoản điều-ước, và nếu cái trái khoản liệt-cường đặt xong thì cũng không cần phải đặt thêm thuế mới để lấy tiền nữa.

Lễ bách chu-niên ông Ernest Renan

Hội liên-hiệp học-chánh quyết nghị xin với quan Poincaré rằng nhân dịp bách-chu-niên ông Ernest Renan, thì sẽ rước hài-cốt ông vào chư-hiền-lăng.

Việc nước Nga

Một tờ báo nước Nga có đăng nguyên văn bản giao-ước của chánh-phủ Xô-viết với công-ty Krupp nước Đức về việc tu phục lại nền công-nghệ của nước Nga. Theo bản giao-ước ấy thì công-ty Krupp được phép gửi sang nước Nga những cơ-khí và chế-phẩm mà được miễn thuế và được phép mở thợ thuyền ngoại-quốc và các người làm công khác đến, song số thợ thuyền ngoại-quốc không được quá số 50 phần trăm, và số người làm công khác không được quá 75 phần trăm (Công-ty Krupp được chánh-phủ Xô-viết cấp cho một khu đất rộng là 25 hectares ở miền Don, trong một hạn là ba mươi năm.

Việc xứ Géorgie

Tại Géorgie vẫn còn nhiều người phải đi đày lắm. 53 người cao về việc chính-trị phải giam ở dẫn binh. Tiếu từ ngày có quân Nga đến đóng ở đây, mà chưa xử ai, mà cũng không có giấy tăng cáo ra làm sao, nay lại phải đem đến nhà giam Iarcolev. Những người ấy phải giữ làm tin để giữ cho nhân dân xứ Géorgie không dám khởi nghịch vậy.

Việc trù bình tại hạt Rhur

Nhà điện báo *Havas* nói rằng hiện tình ở hạt Ruur không có thay đổi.

Trong miền Poáp lại trở binh thì người làm công đình-công hết cả. Trừ ra thợ thuyền tại hạt Palatinat là không mà thôi. Các nhà quyền-binh trù tính được đã nói xa đi lại để cho quân lính và giao-thông với ngoại-quốc.

Tuy thân chở về Pháp được một số khá. Như ở nhà ga Weddau gần Dasburg đã chở được hơn trăm tấn.

Ngày hôm thứ ba có cuộc đi Thụy-sĩ ba chuyến thao và một chuyến chở đi Hà-lan.

Chánh-phủ hiệp chúng nước Đức vẫn khuyến các viên-chức chống cự lại các nhà quyền-binh Đồng-minh. Vì vậy chánh-phủ nước Đức có hứa sẽ cho những tinh cảnh-sát bị các nhà quyền binh của các đạo trú-binh trục xuất ngài việc 15 ngày, và một số tiền thưởng.

Chánh-phủ nước Đức lại cử những người đến trông nom cho bọn đình-công khỏi nàng.

Người Đức lại đặt những phòng thu thuế thương-chính ngay bên cạnh các phòng thương-chính của Pháp để làm cho nhân dân các nước trung-lập công-nhận rằng việc trù bình thật cho họ, vì họ phải đóng thuế thương chính hai lần.

Viên thủ-trưởng nước Đức Cano ở hạt Rhur trở về có nói rằng nhân dân ở đây vẫn được đủ cả ăn. Người Đức lại còn lưu cách làm cho thiên-hạ tin rằng vì việc trù bình mà gây nên cái nạn co-cựa.

Việc cấp lương-thực cho các quân lính không có điều gì khó khăn cả, mà dùng sản vật nước Pháp cả.

Báo *Intransigeant* có nói: Quan Poincaré sở dĩ quyết nghị cho quân đóng rộng thêm ra, mà nghị-viện nước Pháp cũng biểu đồng tình với cái chánh-sách của ngài, là cốt muốn trừ lấy cuộc hòa-bình vậy.

Tin Trung-hoa

Ngày 1er Février 1923

Hưởng-cảng đặc-điện

Hồng-triện-Lân và Ông-thúc-Lương điện xin Tôn tổng-thống cùng Trần-quỳnh-Minh liên hợp để đánh đuổi Điền, Quế-quân. Tin đồn Ngụy-bang-Bình xâm-thực mất 50 vạn, không được đích-xác. Tôn tổng-thống tuyên-bố rằng việc Quảng-châu vừa rồi không phải là tranh-điền về quốc-dân-đảng chính học-hội. Chẳng bao lâu nữa Tôn tổng-thống sẽ trở về Quảng-châu, Hứa sùng-Trí đuổi đánh Tôn-truyền-Phương.

Tin Đoàn-kỳ-Thụy

Đoàn-kỳ-Thụy viết thư cho Trương-thiện-Tăng, khuyên Tăng nên giữ 4 chữ « Trung, thứ, thành, bằng ».

Tin Trần-quỳnh-Minh

Trước khi Trần-quỳnh-Minh đời bỏ Quảng-đông, đã điện cho Tôn-truyền Phương giữ lấy mặt Vĩnh-định và Đông-an để đoạn-tuyệt lối về của quân Hứa-sùng-Trí.

Tin Tôn-trung-Sơn

Trương-Thiệu-Tăng sai Sái-đại-Sinh sang Thượng-hải đi yết-kiến Tôn-trung-Sơn. Sái có phụng mệnh-lệnh mấy điều như sau này: Một là trung-ương chánh-phủ đối với việc hai tỉnh Quảng quyết không quá-vấn, mà cũng không trợ-viện bên nào; hai là giục cho chóng thành hiến-pháp; ba là pháp thống do quốc-hội giải quyết; bốn là tuyển-cử tổng-thống phải do quốc-hội; năm là trung-ương triệu tập thực lực phái hội-nghị về việc thống-nhất. Ngoài mấy điều ấy còn hi vọng cho Đại-biểu đến dự hội và thỉ tiêu việc vận-động liên-tỉnh độc-lập.

Bài ca Ấu-trĩ-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thì cuốc thi bài ca Ấu-trĩ-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc điểm-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, thì đánh số thứ-tự mà thôi.

LIX

Vừa khi bề lặng sông trong,
Có quan Tổng-đốc đi-công tuy gần.
Hợp quan Đông-pháp đại-thần,
Mở khôn tiến đức dẫn dân cho dân.
Gặp bà thị Thọ bọ Trần,
Đem vài nghìn bạc đỡ phần làm công.
Quan dân ra của ra công,
Đặt vườn Ấu trĩ chẳn dong chỉ-đồng
Thoảng nghe tiếng hát bên trong,
Hát rằng con trẻ tây đông một nhà.
Kể từ bắc mẹ sinh ra,
Đến năm lên bốn hãy là còn thơ.
Mẹ cha đem đến cậy nhờ,
Nhớ ơn lượng bể xem như đồng bào
Nhọc nhằn chẳng có quản nao,
Đỡ nâng đỡ nhắc kẻ hầu người coi.
Khi cho ghẻ lác đau sài,
Sẵn thang viên thuốc lại thầy ở quanh.
Lại thầy dạy bảo học-hành,
Đến năm lên bảy lớp lành thành nhân.
Mong khôn mong khéo mọi phần,
Mong danh mong lợi mong thân bằng người
Mong cho đông đỏi đời đời,
Mong cho bản hội càng ngày càng vui
Có ra lịch lấy về mười,
Nuôi cho khôn lớn liệc bài làm ăn.
Cẳng thôi ở đấy mượng thân
Cũng người Đông pháp cũng dân nước nhà.

* * *

Dung dong dung dẻ đi chơi,
Dung dong dung dẻ nay bài bài chơi.
Làm ghi chi ở cho dài,
Có công mài sắt có ngày nên kim.
Chó như cây gỗ lim chìm,
Đem làm cọc rận cho bìm nó leo.
Khuyên em lại chó chơi trèo,
Chơi trèo đua đòi ngã đau nhọc mình.
Khuyên em kết lấy bạn lành,
Học lành khuya sớm học hành về vang
Chim khôn đậu nóc nhà quan,
Tiếng kêu đáng giá nghìn vàng mới cao.

LX

Cây cao bóng mát nhà sang,
Công-viên mới mở giữa làng ta đây.
Cho ta được chốn hằng ngày chơi đây
Chơi đây có cảnh có cây,
Có bà bảo-mẫu ngồi quầy chuyện trò.
Chơi đâu hết hồng tự do,
Tiến-dao tinh-tinh lớn mo tháng ngày,
Nhớ ơn tổ-tổ ra tay,
Phần hồn phần xác từ này khác thường.
Tấm thân rày đã nhẹ nhàng,
Ấy ai tạo-phúc cho đàn anh-chi.
Các quan Tổng-đốc đương thì,
Hội-đồng Tiếc-đức duy-trì ngày nay.
Anh-hùng thả-đoạn ra tay,
Ra công ra của cứu người trầm-luân.
Nặng lòng vì nước vì dân,
Thương nòi thương giống tinh gần tinh xa.
Lạc-quyên thêm của mọi nhà,
Hằng-tâm hằng sẵn chư bà chư ông.
Thương vì máu mủ họ Hồng,
Thương vì nòi giống con rồng cháu tiên.
Ấu trĩ-viên, Ấu-trĩ-viên,
Mở lòng từ-thiện tác thiêng cho ta.
Chữ rằng: « ái quốc như gia »
Quan trên ngẫm xuống người ta trông vào.

XXI vì chút nghĩa đồng-bào,
Bỏ sao cho đỏi dãi sao cho đành.
Chúng ta tuổi trẻ đầu xanh,
Như cây mới nảy những nành con non.
Ơn người kiu dưỡng trong nom,
Khai hoa kết quả họa còn có khi.
Chúng ta dượng chốn ỷ-y,
Ân-nhân các đứng phù-trì cho ta.
Trọn lòng rồi lại đỏ đa,
Dạy khôn dạy khéo cho ta nên người.
Hoa tàn mà lại thêm tươi,
Trăng tàn mà lại hơn mười rằm xưa.
Duyên đăng thuận nẻo gió đưa,
Bấy giờ ta sẽ ganh đua với đời.
Thôi trời hãy chứng lấm người.

Thành-phố Hà-nội

Nói đến thành-phố Hà-nội là nói riêng phố xá ta ở, mà là các phố chính, có cửa hàng to, buôn bán lắm, người đi lại nhiều, xe ngựa nhộn nhịp lắm như hàng Ngang, hàng Đào, hàng Bông, hàng Bạc, hàng Bồ, hàng Gai, v. v. chứ không nói gì đến phố xá người Âu-tây ở, mới thành-lập nên thập phần hoàn-toàn, không còn để cho ta chê bai vào được nữa. Xem ngay như phố Tràng-tiền, hàng Trống, Bờ-hồ, nhà cửa rộng rãi xan xát đồng một loại, đường xá thẳng băng, thêm hè thanh thản, đủ hiểu rõ cái đặc tính phong quang quảng-đại của người phương Tây. Có khi đặt thân trong các phố ấy — không phải là nói quá — thì tưởng như mình đã hiện thân ở phố nào trong kinh-thành Âu-châu, không còn ngờ rằng vẫn còn lẫn quất ở nơi Long-thành nhà mình nữa. Nói thế cũng đã nghĩa rằng các phố xá người Tây ở Hà-nội thực đã hợp với cái trình-độ văn-minh ngày nay, không sợ để bận con mắt một người ngoại-quốc nào đi qua nữa. Tôi nói đến đây xin đóng câu « quá cá tụng cái rực rỡ của phố xá ấy kẻo lạm nói chẳng khỏi có ngài lại chê rằng: « Khéo mà chỉ khen phò mã tốt áo mãi ».

Thế còn phố ta thì sao? Sao mà phải nói đến? Nghe như mười năm nay phố xá ta đã biến cải lắm đấy kia mà? — Phải, khác lắm chứ. Thay hẳn phần xưa không được một phần. Xưa phố xá nhà cửa chật hẹp lụp xụp bẩn thỉu, chứ ở làm gì có những nhà gác hai ba từng, sạch sẽ cao ráo như giờ. Thành phố Hà-nội bây giờ quả có đẹp hơn thành phố Hà-nội ngày xưa mà so với thành phố các nước văn-minh còn kém xa, thì đành là bước theo sau lưng họ thì cố gì mà chẳng kém; nhưng kém là kém cái văn-minh học-thuật, chứ cái hình-thức trông cho sạch còn mắt ta cũng không bắt chước được họ hay sao? Mà nghe đâu như dân ta là một dân lợi lấy cái vẻ xác ngoài để đổi dưới là giỏi kia mà.

Đứng về phương-diện mỹ-thuật mà xét thì phố xá ta thực còn nhiều điều không vừa lọt con mắt mỹ-thuật một chút nào. Nhà cửa trông như một đống vôi gạch chồng xếp lên nhau mà thôi, cái cao, cái thấp, cái nhà ra cái thụt vào, trông loạn xạ trông cả mắt không còn phân biệt cái nào

lương dẫy — nhưng nào có được hợp với thời-đại mới này, pha Tây, pha ta, nom thực vụng về ngượng ngập quá. Hay là ý muốn điều hòa tân cựu để lọc lấy một cái tinh túy đặc-sắc dân Nam-Việt chăng? Không, nếu mà biết điều hòa mới cũ đúng hợp nên một lối gì, kiểu gì gọi là riêng của mình thì còn nói gì nữa, thì chẳng đến nỗi có người qui quốc trước đã chê ta rằng : « Người An-nam không có con mắt mỹ-thuật, đã không biết giữ lấy cái đẹp cũ lại cũng không biết theo cái đẹp mới ». Đã gọi là điều hòa là gây dựng nên một cái gì mới lắm cũ của mình pha với của người, mà pha lẫn thế nào cho cái cũ với cái mới nó lì hẳn đi không lộ cái nào, trông nó không sượng sùng, ngượng ngập, gớm cái cũ, phô cái mới ra ngoài mới được. Một cái bệnh chung thông-thường trong khắp phố xá ta là nhà làm từng trên phẳng-phất lối tây, có cửa kính, cửa chớp, tưởng dường cứ giữ một lấy cửa làa theo lối cũ Tưởng đã theo Tây nên tây cả thì hơn, nếu dưới muốn để tiện sự buôn bán thường cũng nên tô-chức cái cửa hàng tiêm-tiệm tương-tự như lối người Tây thì hơn. Thành thoảng lại gặp có cái nhà từng dưới làm ra lối thường buôn bán và ở, từng trên làm ra đền đài, miếu mạo gì : ý lắt để thờ. Một cái tật đương nhiên khó chữa là bề ngang nhà ta hẹp quá, nếu làm cao độ hai từng nom cũng đã ngại ngưỡng chon-von. Đã hẹp lại bí, nên bảo ta là ở trong ống, thực không oan tị nào.

Nếu ai chịu khó đứng đầu phố nào, ngẫm hai bên dãy nhà mà xem thấy chen chúc bề-bộn, chẳng cái nào ra cái nào cả. Ấy nếu ta trông qua ngoài thì như vậy, giả ta thử đưa qua mắt vào trong các cửa hàng xem sao, thử ra một vài hàng cải lương như bác tạp-hóa, tơ-lụa tiêm-tiệm gọi là được vì cũng nửa theo tây, nửa theo lối, trông kể cũng đã gọn con mắt, khách ra vào mua bán đứng cũng bơi để chịu. Lắm nhẽ giữ lấn lối cũ kê từng một dãy giường, có khi chạy thẳng vào đến nhà trong đến ban thờ, đến chỗ ngồi chơi ; khách vào mua hàng có tình tò mò trông kỹ vào trong bao nhiêu đồ đạc có thể nhận được hết. Cái cách chỗ hàng phần nhiều là đàn bà con gái cứ sẵm sẹp ngồi trên giường, khách vào mua hàng cứ sừng sững đứng cạnh giường ở lối ra vào thực phiền quá. Thứ nhất nhỡ có người qui-quốc vào mua hàng thì lại nhiều khi xảy ra lắm cái bất lịch sự bất ngờ. Nói đến đây lại riêng nhớ đến phố hàng Đồng. Nghề hàng Đồng mấy năm nay nghe như cũng phát-đạt lắm, mà mạnh giao-tiếp với người qui-quốc thế mà tuyệt nhiên chưa thấy một nhà nào cải-lương cả, cứ cái lối kê giường ngồi bán hàng mãi. Vậy những nhà buôn bán to ở nơi đô-hội nay cũng nên theo những người đồng bang để hơi biết cách tổ-chức cửa hàng cho hợp thời, để một là cho tiện sự buôn bán, hai là tỏ điểm cho vẻ đẹp thành-phố Hanoi ta, chớ nên khư khư để lối trong hòm không chịu chữa chạy sửa sang ngay chỗ bày ra đường, thực không hợp thời tị nào cả.

Bấy nhiêu lẽ đã đủ phạm đến phương-diện mỹ-thuật thành-phố chưa ? Kể thì cũng đã đủ chán ra rồi đấy. Nhưng hãy còn nhiều điều trở-ngại khác nữa. Như từ xem hai bên thêm đường riêng để cho khách bộ hà nh đi mà xem. Nào là chỗ cao, chỗ thấp, chỗ lát chỗ không. Có nhà trước cửa chỉ lát gạch một thôi con, còn thì lát ngày gạch long lỏ mất cả, hay là chỉ lát đến cỏ thế vừa hết gạch chẳng biết. Lát như vậy thà cứ để đất phẳng lại còn dễ đi. Ai biết đành mấy được thêm 30 điều. Các người tinh-nguyện xin thì, phải làm đơn bằng giấy tin-chỉ, đưa nộp tại tòa Đốc-lý Nam-định, chắp đơn từ nay cho đến 6 Mars 1923. Đơn xin thì phải đính những giấy má như sau này : Giấy khai sinh — Giấy căn-cước lương-thiện — Bản sao bằng Thành-chung học tốt nghiệp hoặc Brevet de l'Enseignement supérieur — Giấy quan thầy thuốc chứng nhận khỏe mạnh.

Ngày thi sẽ định sau.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cứ ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quấn báo, chứa tại thế nào thì biên rõ rành vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem công (thư) để chi tiền giấy quấn khác

* Để ai không gửi tiền theo thì cứ đã nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

HÀI ĐÀM

Ông Táo chầu trời

Ông Táo lên chầu trời, đến chậm Ngọc-Hoàng quở : « Một năm nhà ngươi chỉ phải lên chầu ta có một lần mà còn đến chậm thế à ! » Ông Táo tâu : « Muôn tâu đức Ngọc-Hoàng. Lỗi đó không phải lỗi của hạ-thần. Lỗi đó là tại dưới Nhân-gian chúng điên-bạo, chúng có cúng kẻ hạ-thần cả-ngưa nên hạ-thần đã trông vào ngựa lấy mà đi cho mau, tế ra cúng xong, chúng lại đem rán, đem kho mất cả ».

Yên-Sơn

Kỳ thi thư-ký thành phố Nam-định

Sở Thành-phố Nam-định mở thi, thi để lấy nhiều viên thư-ký để làm việc Thành-phố. Kỳ thi này cũng như kỳ thi thư-ký ngạch tòa Sứ (nghị-định ngày 13 Juin 1922 có những bài như sau này :

Kỳ viết : âm-tả — thi viết chữ — Luận Pháp — Dịch chữ Annam ra chữ Pháp — Dịch chữ Pháp ra chữ Annam — Toán-pháp đo lường — Ai đủ 320 điểm được vào kỳ vấn đáp.

Kỳ vấn đáp : đọc sách Pháp — dịch và nói chuyện. — Ai được 625 điểm sẽ có thể đỗ. Ai biết đánh máy được thêm 30 điểm. Các người tinh-nguyện xin thì, phải làm đơn bằng giấy tin-chỉ, đưa nộp tại tòa Đốc-lý Nam-định, chắp đơn từ nay cho đến 6 Mars 1923. Đơn xin thì phải đính những giấy má như sau này : Giấy khai sinh — Giấy căn-cước lương-thiện — Bản sao bằng Thành-chung học tốt nghiệp hoặc Brevet de l'Enseignement supérieur — Giấy quan thầy thuốc chứng nhận khỏe mạnh.

Ngày thi sẽ định sau.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cứ ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quấn báo, chứa tại thế nào thì biên rõ rành vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem công (thư) để chi tiền giấy quấn khác

* Để ai không gửi tiền theo thì cứ đã nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

19:6 76 80 4/, 1918 62. 85 — 5/, 1920 89 50. — 6/. 1920 88.95.

Tin tàu. — Tàu *Belle Isle* khởi-hành ở Saigon để đi Haiphong ngày 10 Février 1923

Tàu *Amiral de Rideau* khởi-hành ở Saigon để đi Haiphong ngày 11 Février 1923, hồi 14 giờ.

Phái-bộ của Nghị-viện tại Đông-pháp. — Chiều mồng 7 Février các phái viên đã đến Battambang thì xem ra hạt ấy nay đã mở mang rộng lắm. Ở tòa Sứ Battambang có làm tiệc mừng các ngài.

Ngày mồng 8, các ngài xuống tàu *Sisophon* ở Kompongluong, trừ quan nghị-viên Outrey thì đi thẳng về Poompenh Saigon. Ngày 9 và 10 Février thì phái bộ đi xem Đề-thiên Đế-thiên.

∴

Quan Toàn-quyền đã phái quan ba hầu Thierry về Saigon đón các phái viên của Nghị-viện Pháp. Chừng ngày 20 này thì các ngài tới Bắc-kỳ. Hiện phủ Thống-sứ đang soạn chương-trình để nghênh-tiếp phái bộ. Các phái viên qua Huế rồi đi xe ô-tô ra Vinh và từ Vinh sẽ đi xe lửa riêng ra Hanoi. Trong vài tuần lễ ở tại đây thì các ngài sẽ đi du-lịch mấy nơi danh thắng của mình như động Tam-thanh, vũng Hạ-long v. v

Có lẽ quan Thượng Phạm không lại Kinh. — Báo *France Indochine* vừa rồi đăng tin quan Phạm-văn-Thụ được nghị-định quan Toàn-quyền cải bổ vào sung chức Thượng-thư tại Nam-triều có nói rằng ngài lấy điều ấy làm bận-hạnh lắm, song ngài có xin về hưu mà không muốn nhận, vì tuổi ngài năm nay đã cao rồi.

Như vậy thì có lẽ ngài sẽ không lại Kinh nữa.

TÂN-ĐÀ-THƯ-ĐIỂM

Bản-điếm mới đổi sang 117 cùng phố Hàng Gai, có xuất bản nhiều sách mới.

Kính bạch
NGUYỄN-KHẮC-HIẾU

Giúp xá Hauviné. — Có một hội-đồng được tổ chức và có quan Đốc-lý thanh-phố chủ tọa để nay mai mở một hội lấy tiền giúp cho xã Hauviné bên Pháp, mà thành-phố Hanoi đã nhận bảo trợ cho.

Các qui-khách qua Hà-thành. — Chuyến tàu ở Trung-hoa tới nơi vừa rồi có Mme Wilden là pha-nhân quan Lãnh-sự Pháp ở Thượng-hải và Mme Sietsmans là vợ ông quản-lý Ngân-hàng Pháp Bl ở Thượng-hải.

Hai bà có ý đi du-lịch tại Đông-pháp, cốt nhất là ngoạn-cảnh ở kinh-thành Huế và Cao-miên.

Cần hai người vẽ ảnh truyền thần. Hỏi tại hiệu ảnh Thụy-ký, phố Cửa Đông, Hanoi. 3518

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm thứ năm vẻ phiên án buổi chiều tòa Thượng-thẩm lại còn xử việc sau này nữa :

Một cái án mạng. — Có một người ở làng Yên thành (bên kia bến đò Mai-lĩnh) tên là Hoàng-văn-Tuy trước đã tòng chinh bên Pháp cũng với người em là Hoàng-văn-Quang bị anh em người chánh tổng cực ở làng ấy là Hồ-xuân-Phong hà hiếp nên phải rủ cả bọn đi đạo. Anh em chánh tổng Phong thấy thế không hà hiếp được, thì tìm cách hại. Một hôm Hoàng-v-Tuy làm trâm bèn đạo ở làng ấy lên tỉnh đốt bạc để về nộp thuế. Khi về đến địa-phận làng thì tên Hồ-xuân-Viễn (là con chánh tổng Phong) chẹp đến nằm lấy sai tên Hồ xuân-Khán và Hồ-xuân-Hoạt (là chánh chánh tổng) trói lại, rồi lấy gậy đánh vào đầu một cái phải chỗ phạm chết ngay lập tức. Lũ tên ấy lấy hết bạc rồi cắt đầu và cắt ngọc-hành quẳng xuống sông. Sau chuyện lộ ra thì chánh tổng Hồ-xuân-Phong bị cáo về thứ xướng việc giết người lấy của ấy. Tòa Nam án tỉnh Hà-đông phạt tên

∴

Cải chính. — Về việc nhân dân thôn thượng thôn hạ làng Nga-my huyện Thanh-oai tranh nhau mấy cây vải đánh nhau chết hai nhân mạng tòa Thượng-thẩm y án tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Lê-văn Khối và Ng-văn-Can tức Quảm mỗi tên 3 năm tù, chứ không phải là việc ấy còn hoãn lại như lời trong báo đã đăng hôm qua. Vậy nay cải chính lại cho đúng

AI MUỐN SẮM TẾT

Đi đến đâu phố Trường-thi, nhà bán Hat-chai, Khung-ảnh, Hoa-sắt, hoa sứ, hoa vải, ô đầm, đồ biếu tết, đồ bày buổng chơi thực đẹp ông PASSIGNAT chủ nhân LA PERLE, 11 et 13, Rue Borgnis-Desbordes Hanoi, nhân dịp tết đã chiêu ý người bản xứ buôn sang.

Lại có bán nhiều thứ đồ hạ giá, riêng một phòng tha hồ chọn, 2 p.00 một thứ

3523

Xin trả lời ngay cho bản-quán. — Ngày hôm qua bản quán có tiếp được một bức thư và mandat ở Saigon gởi ra mua quyển « *Luận ngữ* » và quyển « *Cuộc-tang-thương* », mà không ký tên rõ và quên không đề nhỏ ở, thành ra không biết gởi sách vào đâu. Vậy xin ngài nào có bức thư ấy thì mau mau trả lời cho bản-quán. Lại xin nhắc để các ngài nhớ từ lần sau có viết thư mua sách, nên ký tên rõ, và gởi cho

M. Bùi-xuân-Thành
Quản-lý Trung-Bắc-Tân-Văn ấn-quán
Hanoi

Việc mộ lính. — Trong mấy số trước, bản báo đã đăng tường tận về các thể lệ mộ lính cho các ngạch binh công là những quyền lợi của các hàng binh lính là thế nào rồi, nay lại được tin đáng hơn về việc mộ lính riêng cho ở Tàu bay như sau này :

Hiện tại sở Tàu bay đương cần dến những hạng lính chuyên môn sau này là :

Thợ tiện, thợ nguội, thợ mộc, thợ rèn, thợ làm nỉ đồng, thợ điện, thợ làm cao-su, thợ vẽ, thợ ảnh, thợ bodm, thợ sơn, vận ô-tô.

Song muốn ứng tuyển vào những ngạch ấy thì tất đã phải biết nghề của mình rồi và phải tập thử ở Bạch mai chừng 15 hôm để thi mới được.

Những người ấy ngoại cái lương lính, tập cần mình lại được lĩnh một khoản tiền phụ-cấp mỗi tháng từ 12 đến 13 đồng.

Những người nào giỏi hơn cả thì có thể thi lấy một cái bằng cơ-khí trong ngạch Pui-vo (Brevet de mécanicien Indigène d'Aviation). Những người nào có bằng ấy thì số tiền thưởng mỗi ngày được là 0 p. 60. Ở Bắc-kỳ thì được bảy nhiêu, nhưng vào Nam-kỳ thì được hơn nữa. Ai đã được số tiền thưởng này là tiền thưởng chuyên-nghề rồi thì không được tiền phụ-cấp nói trên kia nữa.

Tiền thưởng ấy, cai thì được 0 p.75 và đội thì được 0 p.85 một ngày.

Hiện tại sở Tàu bay cần đến 30 người thợ làm sắt (thợ tiện, thợ nguội, thợ rèn, vân vân) 15 người thợ mộc và giám bảy người thợ vẽ, thợ điện, thợ bodm, thợ ảnh, vận máy ô-tô, vân vân. Ai muốn biết thể lệ gì rõ hơn thì cứ lại sở mộ binh ở phố Cửa-đông mà hỏi.

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phò ng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tơ Bi cơ man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Ngạch quan-lại. — M. Nghiêm-hoàng-Luyện, tri-huyện hàng ba được thêm hạn nghỉ một tháng nữa.

M. Hà-văn-Mão, tri-châu Nguyên-bình (Cao-bằng) được nghỉ 3 tháng.

M. Trần-như-Bằng, thư-ký thượng hạng hạng tư, được thêm hạn nghỉ 3 tháng.

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các qui-khách muốn dùng riêng hẳn ở đây cho biệt-tịch hay ngồi chung ở đang nhà cũ nay cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này :

Cả rượu. . . 1 $ 20
Không — . . 0 90

3531

Ngạch Bưu-điện. — *(Tiếp theo).* — Các viên thư-ký ngạch Bưu-điện có tên sau này đều được thăng chức :

Thăng thư-ký hạng ba 762 p. :

MM. Đông-Phương, Vũ-đình-Phiên-hoàng v-Sinh, Ng-v-Cương, Phạm-văn-Thai, Ng văn-Quế, Tống-phước-Dinh, Ng-kim-Lan, Ng-v-Thúc, Ng-long-Hựu, Phạm-v-Tín, Ng v-Cu, Lê-văn-Bai, Ng-v-Lang, Phạm-văn-Lộc, Trần-khắc-Minh, Trần-v-Ái, Ng-văn-Phụng, Lý-xuân-Hoa, Ng-quang-Hưng Vũ-huy-Lê, Ng-tấn-Lưu, Ng-văn-Trà Nguyễn-văn-Cu.

Thăng thư ký hạng tư 684 p :

MM. Mai-v-Mai, Ng-v-Chín tức Cau, Tạ-Dung, Trịnh-v Thân, Đinh-công-Ngọc, La-quang-Quan, Trần-tiễn-Uyên, Ng-dang-Quyết, Phan-đam-My, Ng-v-Tạo tức Thân, Ng-v-Sung, Tôn thất-Tiêu, Mess-Oan, Huỳnh-minh-Chân, Ng-v-Ky, Ng đức Kiêu, Ngô-v Chanh, Tạ-quan-Huy, Trần-v-Mãi, Ng-v-Tinh, Mai ngọc-Phương, Ng-v-Dai, Ng-văn-Lát, Phạm-nguyên-Cận, Lê-quang-So, Ng-đăng-Khai, Ng-v-Tâu, Mau Nay, Mai-kinh-Dinh, Ng-v-Dai, Lương-Kiêm tức Tai, Ng-xuân-Thông, Huỳnh-v-Biêng, Nguyễn-văn-Tinh.

Thăng thư ký hạng năm 606 p. :

MM. Ng-v-Hoanh, Tôn-thất-Khiết, Rom-Lay, Đặng-v-Dong, Ng-hữu Quế, Võ-thành-Nhơ, Ng-Kiêm. Vũ-v-Thu, Lê-văn Lực, Ng hữu-Ly, Phạm văn-Thược, Vũ-v-Giới, Lê-văn-Dinh, Ng-chân-Dục, Đinh-v-Tu, Ng phư-Oanh, Đoàn-v-Nhuận, Ng-v-Được, Ng-v-Choi, Hoàng-ngọc-Tạo, Tôn-thất-Nhuận, Phạm-đình Minh Hoàng-văn-Loan, Tạ-quang-Thinh, Ng-v Kiêm, Phạm đắc-Nhuận, Trương-v-Thanh Phạm-minh-Nhân.

(Còn nữa)

Việt-Nam Thanh-niên hội. — Ngày chủ-nhật 11 Février này, vì bận Tết cho nên ở Hội-quán không có diễn-thuyết hay đi du-lịch. Nhưng có hội họp nói chuyện buổi tối, bắt đầu từ 7 giờ rưỡi như để đăng báo kỳ trước, sẽ làm bài đàm-mục, nói về « Danh-dự ».

H. V. N. T. N. lai cảo

Tiền trợ-cấp. — Có lệnh quan Thống-sứ trích một số tiền 3 000 p. để trợ cấp cho hội học « Công-ích » về năm 1923 này.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Dương-đức-Chiêu, giáo-học tập sự ở Đanh, được nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng, tháng đầu cả lương, tháng sau nửa lương.

Mở trường. — Nay mở một trường Pháp-Việt tại làng Trà-lũ-bắc, phủ Xuân-trường, tỉnh Nam-định.

Nay mở một trường Sơ-đẳng Pháp-Việt tại làng Hào-kiệt, huyện Vụ-bản, tỉnh Nam-định.

LẠI VỀ PHỐ CŨ

Bản-hiệu vì sự tu tạo nên tạm trở tại số nhà 17, phố hàng Giấy. Nay việc sửa-sang đã thành, từ 1er Février này, bản-hiệu lại thuyên về ở phố Cửa-nổ (Rue du Pont en Bois) số 81 và 83.

Các quý-khách có phiếu Quốc-trái muốn bán hay lĩnh có thư-từ giao thiệp với Bản-hiệu xin cứ viết về đấy kẻo lầm.

ĐỒNG-KHÁNH, LÊ-HIỀN-CẢNH
86, 88, Rue du Pont en Bois, Hanoi
Cửa-bạch

Kính trình quý-khách biết rằng cửa hàng in chữ số 45 phố hàng Bồ của tôi, nay lích-hữu-thu-xã đã giao giá cho tôi rồi, xin quý-khách đến mức cố cho như cũ, tôi xin làm hết sức để các ngài được bằng lòng, cảm ơn lắm.

Nay kính trình.
LAY-VOUNE-HING
Imprimeur
45, Rue des Paniers, 45
HANOI

3534

RÀ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2058 *39, Phố hàng Quai, Hanoi*

CÓ ĐẤT MUỐN BÁN

Một khu đất tại bờ sông (Quai Clémenceau) ước độ 880 thước vuông, có cả xưởng bán hàng nữa.

Ai muốn mua xin hỏi tại số 8, phố hàng Bát cũ (Rue Vieilles des Tasses) Hanoi.

3533

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà bốn (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Cuộc hát lấy làm phúc. — Nhân vì nhà-nước có lấy chỗ khu đất ở trước trại khố xanh để làm tòa án, hiện có cấp cho 150p. để cất những ngôi mả vô thừa nhận ấy xuống nghĩa-địa Đồng-nhân Đại-tráng, song chỗ khu đất ấy, chính là bãi tha-ma mộ-địa chúng sinh hợp táng đời trước, nên khi đào lên thì thấy những tiền để chi chít liền nhau, vậy thân-hào dân phố đã xin phép quan trên quyên thêm trong hàng tỉnh hạt để cất cả đi cho trọn việc phúc, nhưng nay cất chưa được hết cả bãi tha-ma ấy, mà để tới hơn 2 nghìn 5 trăm ngôi rồi, tiền nhân-công vật liệu hết ngót 7 trăm hợp cả số tiền nhà nước cho và tiền quyên chia ba mới được hai phần chưa đủ. Vậy nay thân-hào chức dịch trong bản tỉnh, có họp nhau xin phép quan trên, để mở một cuộc hát làm phúc, luôn 3 tối là thứ sáu thứ bảy và chủ-nhật này hễ được bao nhiêu tiền thì để giúp thêm cả vào việc cất mả chúng sinh ấy. Vậy các quan khách thân thương trong tỉnh hạt ai nấy tưởng đến nên đem tâm cỗ vũ đi xem cho đông, trước là một cuộc tiêu khiển mua vui. Sau là giúp được việc phúc cho trọn vẹn. Mong lắm thay.

V.-x-Đ. lai cảo

Về việc ấy, bội-đồng ở-chức cuộc hát có gửi giấy cáo-bạch như sau này :

Việc phúc nên làm

Ai đi qua trại lính khố xanh là không trông thấy những cái (áo quan) (tiếc) nhỏ chồng chất thành đống ở vệ đường, ai là không có chút cảm tình đối với những cái mồ vô chủ kia.

Ngót ba nghìn cái tiều, cái áo quan kia đang an táng ở nghĩa-địa trước trại lính khố xanh bị đuổi đi lấy nơi làm Tòa Án, nay phải đi sang nghĩa-địa Đồng-nhân.

Một số tiền chi tiêu về việc phúc này ước đến 700 đồng mà chưa đủ, thế mà nhà-nước cho được 150 p.00 quyên được ngót 300 p., còn thiếu món tiền kia ? ? ? ? lấy ở đâu ? ? ? ?

Ai là người hay làm phúc, ai là người hay tô tượng thờ cúng chùng, ai là người hay lập đình lập chùa.... mà không hăng-hăng-sắn về việc bốc mộ chúng sinh này, vậy các quan, các ông, các bà nên đến xem cho đông, trước là giúp cho thành quả phúc, sau nữa cũng được mua vui trong mấy tiếng đồng hồ.

Chúng tôi lại đón bạn hát các tỉnh về giáp phúc để hát được vui trò. Ông Đức, Thông-phán tòa Sứ Bắc-ninh lại giáp để đứng một vai chính là Đơn-hùng-Tín rất hay.

DE TONKINOIS
Hanoi.

Xuân ! ! !

Mùa xuân sang năm gần tới nơi rồi, bản-hiệu đã trù trước nên có sắm được mấy bức phông cảnh mùa xuân, để thừa-tiếp các qui-khách.

Sau nay xin chúc các ngài sang

1· Thứ sáu (9 Février 1923) diễn :
Quan-Công hiển thánh
2; Tối thứ bảy (10 Février 1923) diễn :
Tống tửu Đơn-hùng-Tín
3· Tối chủ nhật (11 Février 1923) diễn :
Hoàn kim ngọ tỏ

HỒ-GIÁ-VIÊN VẼ HẠT TÒA-ÁN ĐỆ-NHẤT-CẤP HÀ-NỘI

CÁO-BẠCH

Bán đấu-giá các động-sản của cô Denise Julienne

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
金寶南
BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE
NAM-BẢO
Hanoi 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CÁC CUỘC ĐI XEM
SĂN-NHIÊN
Tối thứ bảy :

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến ; Bản-hiệu định hiến các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỒ-ĐÀO-MỸ-TỬU — TONIQUE xuống mỗi chai 0$25 (hai hào rưỡi), chỉ tính có 2$00 (hai đồng) thôi !

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta thì hết hạn (tức 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 56, phố Paul Bert, Hanoi

---

cũng đẹp.

Nay kính
Photo
THỤY-KÝ
18, Rue de la Citadelle, Hanoi.
2040

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thuyền đã nghỉ đăng Bắc đảo hội tình Nguyên chuyên về ngoại khoa tại Trường viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai cập Etc)
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lạ, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯƠNG GIA LONG, 32.
GIÂY nói số 236
3018.

興 CHẤN-HƯNG 興

BUÔN TẠI GỐC,
BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Quý-khách biết : Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Hà-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để các Quý-khách biết.

Marque "LION".

NAM-TÂN
66, Boulevard Bonnal, 66
HAIPHONG
2064

Xin nhận kỹ kẻo lầm

TÂN-LONG
RELIURE ET CORDONNERIE
72, Rue du Pont-en-Bois, 72 — Hanoi

Kính trình các qui-khách :

Bản-hiệu chuyên nghề đóng giấy và đóng sách đã lâu năm, làm rất kỹ lưỡng, dùng những giấy tốt.

Để được các qui-khách tin dùng nhiều lắm. Nay có một hai nhà buôn hám lợi mua giấy của những kẻ vô sỹ bắt chước dấu của bản-hiệu đóng vào giấy mà bản-hiệu chưa bắt được tang. Nên các qui-khách lầm mua phải giấy giả hiệu. Vậy xin các qui-khách trông nhận cái dấu bồ-giục và cả hóa đơn của bản-hiệu, cho khỏi mang tiếng.

Nếu các qui-khách có muốn mua được giấy thực hiệu thời xin gởi thư đến cho, bản-hiệu sẽ gởi ngay.

2083 TÂN-LONG, kính cáo.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Được thưởng gì ??

***Đấu-xảo Marseille** đã tan cuộc từ hôm 15 Novembre 1922, thế mà xem ra trong các nhà làm mũ ở xứ Đông-Pháp này chỉ duy có bản-hiệu chịu tốn mà đem các thứ mũ đến trường đấu-xảo Marseille thôi, nay bản-hiệu mới được tin ở bên Pháp sang rằng Hội-đồng đã xét thưởng xong mà đã mông-thưởng cho bản-hiệu một cái « Médaille » Bội-tinh vàng ; vậy xin có nhời kính-trình các ngài biết và mừng cho nghề làm các thứ mũ và khăn của bản-hiệu đã tấn-bộ lắm rồi.*

Nay kính
HAI-CHINH
75 Phố Cửa-Đông 76
HANOI

Tiền trợ cấp. — Cấp 100 p. cho Mme Ng-thị-Thơm, là vợ góa M. Bốc, Tích ở làng Yên-lưu (Hải dương).

SƠN-TÂY

Tiền trợ cấp. — Cấp 50 p. để quan Công-sứ Sơn-tây trợ cấp cho hai người kỵ mục làng Da-cheng, bị hỏa tai.

YÊN-BAY

Ngạch tuần-cảnh. — M. Lê-đình-Quách cựu cai linh tập được bổ làm linh cảnh-sát Yên-bay, thay người đội Ng-văn-Lâm bị bãi dịch

---

VIỆC KINH-ĐÔ

Ai-tín. — Bản-quán mới tiếp được tin buồn rằng bà Ung-Tư ở làng Dương-xuân vừa từ trần hôm 12 tháng chạp ta và đã cất đám ngày 17 tháng ấy. Lễ tống táng rất linh-đình, lại gặp ngày tạnh ráo ; vì trong mấy hôm ấy trời mưa dầm gió bấc liên-miên cả ngày đêm, thế mà tối hôm 16 rạng mặt 17 thời trời bỗng nhiên mà tạnh. Vì thế mà người ta cho rằng khi sinh tiền bà Ung-Tư ăn ở có nhân-đức, nên đến khi tống-chung mới được hưởng cái phúc của trời để dành cho. Câu nói ấy tuy là một cái lẽ-thói của người đời, nhưng tưởng cũng chẳng phải là ngoa vậy.

Bản-quán có lời kính viếng bà và chia buồn với tang chủ.

Ngày nào cũng có đám đưa. — Cách mươi hôm nay người ta cho là một sự lạ rằng ngày nào ở đường Nam-giao cũng có đám ma đưa, mà đám nào cũng khá cả. Sự ấy chẳng phải là lạ, vì là có tục người chết thì không để cách năm mới chôn, bởi thế mà trong tháng chạp thời lắm nhà đưa đám, chớ chẳng phải là một điều lạ vậy.

Sau khi ông François Henri SCHNEIDER, nguyên làm nghề ấn-loát và ấn-hành thư-tịch ở Hà-nội tạ thế, theo như khoản 452 trong hộ-luật, và các khoản 945-617-620 và 621 trong hộ-luật tố-tụng-pháp.

Ngày thứ hai, 19 Février 1923, bởi 8 giờ sáng, và nếu ngày ấy không bán xong, thì những ngày hôm sau bán nốt.

Bán đấu-giá tại nhà ông François Henri SCHNEIDER, 20 Boulevard Carreau, Hanoi các sách vở sau này :

Sách Thống-kỷ hàng năm. — Các thứ Tự-điển. Sách Giáo-khoa. Sách về việc Hành-chính. — Sách Luật-pháp, sách Pháp-chính. — Sách Triết-học, Luân-lý. — Sách Tâm-lý-học ; Sư-phạm-học, Văn-chương, Tân-văn, Văn-văn, Sử-ký và Phê-bình. — Kịch-bản và Phê-bình kịch-bản và sách về Thư-tịch ký-lục-học. — Các sách về nghề Nhiếp-ảnh và về nghề Nhiếp-ảnh ấn-loát, về Kỹ-nghệ, về Công-tác, về Kiến-trúc, về nghề Ấn-loát và nghề Thạch-ấn, về Tôn-giáo-học, về Chiến-tranh-thuật, về các Khoa-học, về Xã-hội, về Địa-dư, các sách Du-ký, các sách Y-học, Thương-mại, Hàng-hải, Nông-phố.

Các bộ Nhật-báo, Tạp-chí.

Nhiều sách Trường-thiên tiểu-thuyết, Đoản-thiên tiểu-thuyết.

Nhiều sách chữ Việt và chữ Hán.

Đồ đạc thì có một cái bàn giấy lớn bốn chỗ. Các tủ có ô, các ghế để sách.

Bán tiền ngay : Phải giả thêm 10 o/o

Hồ-giá-viên,
FLEURY.

Giám-định-viên là : M. PÉRALLE, *Chức Chánh-đốc-học hàm.*

Có thể đến nhà giấy của M. FLEURY, là Hồ-giá-viên, tại số 90-92 phố Jules Ferry mà xem quyển sổ kê tường tất các thứ.
3536

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển : **0 $ 20**

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, Rue du Coton, Hanoi

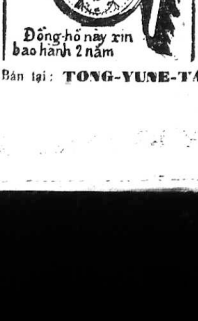

Còn rẻ hơn đi xe ngựa nhiều !

Đường Na Sầm Nacham-Cao bằng bây giờ ngày nào cũng có ô-tô chở khách và hàng hóa Ô Na chạm lên Cao-bằng có đúng 6 giờ xong những ngày tốt (tính theo ngày tây).
Ở Cao-bằng về Na-chạm đúng 6 giờ sáng những ngày lẻ (ngày 31 nghỉ).
7 giờ chiều đủ về đến Na chạm thừa kịp đáp xe hỏa về Lang-sơn.
Giá tiền cước ô-tô đi hành-khách từ Na-chạm đi Thất-khê có 4 đồng bạc !
— Thất-khê đi Đông-khê 1 công !
— Đông-khê đi Cao-bằng 4 đồng !
Đi suốt từ Na-chạm đến Cao-bằng 9 đồng. Hàng hóa chở bằng ô-tô tính có năm xu một cân. Đi suốt từ Na-chạm đến tận Caobằng : chở bằng xe bò có hai xu rưỡi. Thất-khê Đông-khê gần non, rẻ hơn.
Ge khách muốn đi ô-tô, chở hàng bằng ô-tô hoặc bằng xe bò thì chẳng còn đâu rẻ hơn chóng hơn là
Ngô-tiến-Cảnh ở Na-chạm, hay là Ngô-tiến-Cảnh công-ty ở Cao-bằng.
Giá cước đã rẻ là thế mà công-ty lấy lại có tỉ mỉ những xe ô-tô mới nguyên, xe to rộng rãi mắt re sâu bánh cao-su bơm hơi đi đường rằng vừa êm vừa mau mà chẳng bận nghỉ ngơi hàng máy ở giữa đường.

NGÔ-TIẾN-CẢNH et Cie
Transits, transports automobiles et charrettes entre Na-chạm, Thất-khê, Đông-khê, Cao-bằng et Nguyen-binh et Vice-versa.
3533

Đồng-hồ tròn báo thức máy Đức

Một chuông . . . . . **2 $ 80**
Hai chuông . . . . . **3 . 00**

Bút máy Couklin

N° 2. . . . . **6 $ 00**
N° 4. . . . . **7 . 50**

Xin các qui-khách chiếu-cố mau mau kẻo hết.

Bán tại : **TONG-YUNE-TAI**, 49, Phố hàng Ngang, Hanoi.
2049

CHẾ-TẠO : — Vàng, xuyến, hột, nhẫn, giấy đeo đồng hồ, giây truyền, đầu giây, cúc áo, tới-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vẻ điếm, v. v... bằng vàng đồng tuổi đúng như và hoàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng lâu nên quí khách đặt lối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Tinh thịnh-long, mặt đá thực (đá cẩm thạch), ngọc-thạch, giấy đeo thổ-nạp, giấy kim-khánh giấy kim tiền, đồng-hồ quả quít và bao và vẻ kim, v. v.

Buôn bán nhắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc.
3049

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, chẫn-song bằng xi-mo. Được nhiều quý khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **GIÁN-THỊNH kính cáo.**

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Này kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương-cục
55 90, Phố Mã-Mây, Hanoi
(Tonkin)

Lại về chốn cũ

Hiệu **LỢI-THÁI** ở phố hàng Bạc số 184 nay mới dọn về nhà cũ số 110.

Nhân tiện kính trình quí-khách ở các tỉnh xa được biết hễ các ngài hỏi giá vàng mã bản-hiệu đã có giấy thép trả lời, nếu thuận giá thì xin gửi Commande bằng giấy thép ngay, bằng chậm trễ năm bảy ngày, mà vàng lên giá thì bản-hiệu lại phải tính theo giá mới.
2065

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có tăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ

« **Nhà Bán-thuốc Ed Montès** có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có viếc gì viết thơ đòi hỏi bản-quán, tuỳ cho biết cái số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm có tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỹ tên vắn tắt, hoặc thêm quê, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

ĐỨC BÀ THƯỢNG - NGÀN

Bản-hội định diễn ba tích nông thật đích đáng để hiến các qui-khách, một cuộc tết niên zong thí cho bạn hết nghỉ tết và đến tối mồng hai đêm năm lại bắt đầu khai diễn. Hôm ấy bản hội sẽ chọn những tích hay để chúc mừng các qui-khách đầu năm cho được thịnh vượng. Tích gì thì bao sáng hôm mồng hai, bản-hội sẽ kính gửi cáo-bạch để các qui-khách biết.

NHÀ-ĐỂ MỚI

N° 70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tĩnh mọc, đèn máy, đã đàng như phòng khách Ô-tôn, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng, cỗi, và có tủ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch, khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bệnh huyết, tiểu sản, huyết bạch, kiểm hoà, muốn chữa đẻ vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng 10 ngày. **8$00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **10.00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **15.00**
Và bà hai buồng, **10 ngày. 20.00**

Ra vào tự do
3557

Cuộc thi vẽ kiểu « nhà Hội quán »

Hội Bắc-kỳ Công-Thương Đồng-Nghiệp (chi hội Haiphong) định treo giải về kiểu nhà hội-quan.

Giải nhất. . . . . 50p.
Giải nhì. . . . . 20 p.

Các nhà danh-họa ai có lòng hảo-tâm muốn về giùm hội xin mời đến :

HAIPHONG *ông thư-ký Nguyễn-Đức-Hân số 50 phố Cửa Đất,*

HANOI *ông hội trưởng Hội Chánh Nghĩa hội Grands Magasins Réunis Hanoi.*

NAM-ĐỊNH : *ông phó Hội-trưởng Trần-hữu-Phương, Thư-ký Nhà máy rượu.*

BONNAY : *ông Hội-trưởng Nguyễn công Trực, Thư-ký sở Than.*

VIETRI : *ông Hội-trưởng Nguyễn-thế-Long, Cie Yannan,*

UÔNG-BÍ : *ông Hội trưởng Vũ bá-Lượng sở mỏ Than.*

THANH-HÓA : *ông Hội-trưởng Trần-thiện-Kế, sở Rượu,*

LAO-KAY : *ông Ủy-viên Nguyễn-văn-Khôi, chef gare Lahati,*

HẢI DƯƠNG : *ông Ủy-viên Tạ-đình-Thận, Nhà máy Rượu,*

NGHỆ-AN : *ông Ủy viên Đào đình-Phong, hiệu Đào-Phong-Đường,*

TOURANE : *ông Ủy-viên Ưng-Hợ, sở Picard et Cie,*

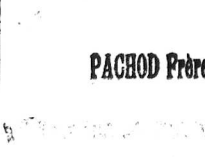
SAIGON : *ông Ủy-viên Ng văn-Thương, Chủ-nhiệm Nam-kỳ tuần-tế báo.*

LỘC-NINH : *ông Ủy-viên Trần-khắc-Cẩn, Đồn-điền Cao-su.*

Để xem kiểu đất và ý-kiến của hội đã tạm phác. Hạn trong hai tháng đề cho ngày 15 Mars 1923 là cùng. Ai vẽ xong xin gửi thẳng về chi hội Haiphong. Ngày chấm kiểu sẽ định sau, và sẽ đăng báo.

Công-Thương Đồng-Nghiệp hội
(Chi Haiphong)
3521

NHỮNG BỐ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ ĐƯỢC, BỆNH ĐAU GAN, BỆNH BUỒN BỰC

Khi nhọc người ta đau nằm, đau gan, thì thấy không ngủ được, đau gắt, đau cồn, nghĩ không

Dịp tết ta tới nơi này.
NÊN ĐẾN
Hiệu MAZOYER & Cie
Số 98, Phố hàng Trống, Hanoi
(Ngang cửa hội-quán hội Khai-Trí-Tiến-Đức)
Hiện ấy có bán những thứ :

Distillerie du Nord
NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie
31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi
Một cơ-sở kỹ-nghệ của người Nam-

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mấy hồi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Và đã bao nhiêu lời cổ-động ở các báo trương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng

Digitized by Trần Huy Bích (Petrus Ký 67-71) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng (Thư Viện Sách Cổ Cornell)

thì chết cũng nên.

Trong những tờ nóng, mà muốn cho ngủ ngon giấc, khỏi thức dậy khổng thấy nặng đầu, thì chỉ nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này ai dùng cũng công hiệu, trẻ con, ông già, còn gì. Dân bà đẻ nữa hay sinh bệnh và các thứ bệnh thường gặp.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2-36

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX — HANOI — HAIPHONG

RƯỢU VANG — RƯỢU MÙI — ĐỒ HỘP THỰC PHẨM ĐỦ THỨ

Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bá cáo cùng bạn hàng bản-quốc biết rằng nhân dịp tết ANNAM bản-hiệu có sang nhiều thứ rượu vang uống thơ ng thật tốt, rượu vang quý thượng hạng, rượu sâm-banh rất ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quý, cùng kẹo chocolat với mứt làm bằng các thứ quả — bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.

Vì giá đã tính hạ rồi nên bạn hàng đến mua không bớt nữa. Mà bản-hiệu đoan rằng các th hàng bản-hiệu bán là thực hiệu cả.

Xin Bạn-hàng có lòng yêu đến mua thứ về nếm xem với khuếch giá luôn thể !!!

3002

GIẤY BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính giảm giá 5 phần. 3519

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng nhiều tối bán thứ nước hoa Jean de Parys *gọi là* Arôme des Feltahs *dùng để xep thuốc-lá, thuốc-điếu và xi-ga.*

Lại có bán đủ các thứ như sau này nước gội-đầu, ca-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ QUANG-PHÚC

Thân-khoán

46, Phố nhà Thờ, 46, Hanoi

Bóc-quyền Bai-ly Bắc-kỳ.

Bán sắt và bán lẻ, giá tính phải chăng 2068

TRỢ-THIỆN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Long, số 30

Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29

(Rue du Vieux Marché)

Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị và việc hèn bỷ có đủ các thứ đồ và các thứ âm nhạc cho thuê. Lại có cả một bọn tùng đi đi phó quan, trị huyện, Lắt bỏ đưa tính, và mọi bọn kèn tây thổi việc bỷ thì rất là vui vẻ, mà thổi vì ý tốc hiếu thì rất là hoàn rẻ. Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận.

2063

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Ceisses, 18

(Phố Hàng-Hèm)

HANOI

Kính trình các quý-khách biết chỗ rằng: Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, trạp, quả, vân vân. Các thứ đồ nét như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bàn nốn bằng song làm đúng kiểu chắc chắn, cẩn thận sơn bền mầu trông rất mới.

Bản hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hàng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách Tính hóa giao ngân. (Contre remboursement).

Xin các quý-khách chiếu cố.

2057

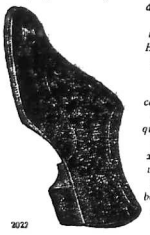
PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẦY

Số 43, phố Xe điện. Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng lại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922.

Có catalogue riêng qui khách muốn xem xin viết thư về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

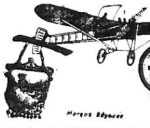
2022

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ. Hanoi

號八廿牌門商華行內 京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỉ trong của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thứ, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thủ thực rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cải Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giam ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thợi chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

2032 *Bijoutier, n° 28. Rue des Paniers,Hanoi.*

Nhân dịp tết Nguyên-đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

Các ngài nên nhớ cho rằng:

Hiện nay tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

529, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Có đa trong sang)

đã bắt đầu tặng các qui-khách mua hàng từ 2$00 trở lên mà trả tiền ngay:

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng

Hoặc 1 chai VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tìm in phải lở sâu quảng sâu xương xỉ chảm sam khoét, thần lần ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$ 80, lọ nhỏ giá 0$ 50, lọ nhỏ giá 0$ 10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thiện hoàn, đều là bản-hiệu mới nhất chế ra cả, mà hộ Hội-chợ Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, sau bàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định có bán bộ như sau này: hiệu *Mạc-Đình-Tư*, 138, phố hàng Bông, *Sở* bán bán lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hòa Đường*, 85, hàng Bông, nhà in *Đông-Kinh Ấn-quan* 82, hàng Gai, nhà in *Trực-Ngôn Ấn-quan*, 43, phố Đề Kinh-kiêm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán cao-lâu và hiệu *Vĩnh Hợp-hưng*, hiệu *Hanh-Hoa-Đường* bán hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12 hàng Bèo, hiệu *Vạn Xuân-Đường* bán lẻ hàng Trống, hiệu *Trường-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiền Tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 69 hàng Bồ hiệu *Quảng-Lợi* 28 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Cửa nhà cả, hiệu *Vĩnh Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cửa gỗ, hiệu *Phương-Xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát đàn, hiệu *Hanh-Nhân-Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Trường* 87 Phủ-doãn bán. Hanoi, hiệu *Nap-Hing-Long*, 33, phố Khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 26, hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Tân thái tín Yên bay hiệu *Hoa-Hưng* phố Việt lợi Lào Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Tuyên-An* số may áo tỉnh Vân-nam, hiệu *Sinh-Trung* 41 Wing lok Kong hong. Các nơi kể trên có bán bộ cả thuốc tháp zon ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đến càng hiều cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản-hiệu VẠN XUÂN-ĐƯỜNG

Số 271, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)

Chi bệnh

số 68

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân ... một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn mọi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Mạnh-gia-linh nói xong, lại thở ngắn than dài. *Mạnh-đức* cũng ngẩm đắng nuốt sầu mà tìm lời khuyên-giải thân-phụ. Đêm hôm ấy cả nhà họ *Mạnh*, chẳng ai ngủ cả, chỉ sửa-soạn để hành-lý, rồi ngồi đợi cho đến bình-minh.

Sáng sớm hôm sau, người nhà vào báo có con quan *Nguyễn-long-quang* tướng công là *Nguyễn-thụy* đến. *Mạnh-gia-linh* vội-vàng ra nghênh-tiếp, rồi truyền người nhà pha trà mới uống. Khi uống trà xong, *Nguyễn-thụy* nói :

— Tôi xin vào bái-yết *Mạnh* lão-gia.

Mạnh-gia-linh từ-tạ, liền sai người vào mời *Mạnh-sĩ-nguyên*. Một lúc, *Mạnh-sĩ-nguyên* ở nhà trong bước ra, có *Mạnh-đức* theo sau. *Nguyễn-thụy* trông thấy, vội-vàng đứng dậy lạy chào. *Mạnh-sĩ-nguyên* đỡ dậy, rồi mời ngồi nói chuyện. *Nguyễn-thụy* thuật chuyện trong triều cho *Mạnh-sĩ-nguyên* nghe.

Mạnh-sĩ-nguyên thở dài mà than rằng :

— Ngày nay tôi già-yếu, không thể theo lịnh đường mà duy-trì việc bước được. Vậy tôi đã định cho tiện-nhi tiến Kinh để tùy lịnh-đường sai-khiến, gọi là tỏ chút lòng trung-ái của kẻ lão-thần này.

Nguyễn thụy nghe lời, mừng-rỡ mà nói với *Mạnh-gia-linh* rằng :

— Nếu vậy thì lão-gia thật là một bậc trung-thần hết lòng vì nước ! những nơi than-lửa như thế mà lại sai hiền-huynh về. Thân phụ tôi một mình cô-độc, khác nào một cây khô chống nỗi nhà, nếu thêm được hiền-huynh về, cùng nhau hiệp lực đồng tâm thì thế tất phải nên việc.

Bấy giờ *Nguyễn thụy* lại thuật chuyện *Phi-giao* hoàng-hậu giao-thông với *Mã-thuận* cùng *Đỗ-man hung-phục*. *Nguyễn-thụy* vừa nói chuyện vừa nhìn *Mạnh-đức* mà nghĩ thầm rằng : giá-sử trưởng-nữ ta được kết-duyên với cậu công-tử này thì thật tối đôi vừa lứa. Chỉ vì họ *Mạnh* đây là một nhà thế-phiệt, vậy ta khó dám ngỏ lời, âu là ta thử dò ý xem sao mới được.

Chuyện trò hồi lâu thì *Mạnh-sĩ-nguyên* đứng dậy nói :

— Tôi nay già-yếu, không thể ngồi lâu được, xin thất-lễ lui vào nhà trong. Hôm nay hãy ở chơi lại đây, rồi vào thư-phòng xơi cơm, để cho tiện-nhi được hầu chuyện.

Nguyễn-thụy vâng lời. *Mạnh-sĩ-nguyên* đứng dậy lui vào trong. Cha con *Mạnh-gia-linh* mời *Nguyễn-thụy* vào thư-phòng nói chuyện. *Nguyễn-thụy* nói :

Cha con tôi đi xa lâu ngày, những con em các bạn thân ở nhà, thành ra không biết sĩ cả. Ngày nay tôi về đây, đang muốn nhờ hiền-huynh kén bộ cho một cậu rể, không ngờ hiền-huynh lại sắp tiến Kinh, thế thì việc này lại không biết trông cậy vào ai vậy.

Mạnh-gia-linh hỏi :

— Hiền-huynh được mấy lệnh-lang và lệnh-ái ?

Nguyễn-thụy nói :

— Tôi được hai tiện-nữ : trưởng-nữ 15 tuổi và thứ-nữ 13 tuổi, đều chưa định-hôn với ai. Còn một đứa con trai thứ-xuất (1) mới lên 6 tuổi. Tiện-nữ dẫu chưa dám nói đến bậc dung-công ngôn-hạnh, nhưng nói-nhân-ôi ngày đêm khuyên-nhủ vẫn giữ được thói nhà bằng-tuyết, lại có theo đòi đôi chút hứt-nghiên. Chẳng hay trong gia-hương có người nào đáng gả không, xin hiền-huynh chỉ bảo giúp.

Mạnh-gia linh trỏ công-tử *Mạnh-đức*, rồi cười mà bảo rằng :

— Như tiện-nhi đây có thể cho vào bậc đông-sàng được không ?

Nguyễn-thụy nói :

— Hiền-huynh đây là một bậc hoàng-thân, có đâu tiền-đệ dám với cao như vậy ?

Mạnh-gia-linh nghiêm sắc mặt mà đáp rằng :

— Sao hiền-huynh lại nói như thế! Thân-phụ tôi cùng lịnh-đường đồng-triều trong 40 năm, còn tiền-đệ đây hết-tài, cùng hiền-huynh cũng là tình thế-nghị. Nay hiền-huynh nói câu ấy thì thật khinh cho con tôi như phường thị-khoái vậy.

Nguyễn-thụy nghe nói mừng lòng, liền đứng dậy chắp tay vái mà rằng :

— Nếu hiền-huynh ưng thuận như vậy thì tiện-nữ thật có phận nhờ.

Mạnh-gia-linh vội vàng đáp lễ lại, rồi ngảnh lại bảo *Mạnh-đức* rằng :

— Con qui xuống mà bái yết nhạc-phụ đi !

Mạnh-đức từ từ bước đến trước mặt *Nguyễn-thụy* rồi sụp lạy mấy lạy mà rằng :

— Dám thưa nhạc-phụ ! Tiện-tế xin lạy chào nhạc-phụ.

Nguyễn thụy mừng rỡ, rồi đỡ dậy mà bảo rằng :

— Hiền-tế ơi ! tôi vốn nhà hàn-tố, được lịnh-đường đây có lòng mến yêu, lại đính ước Châu, Trần thì thật vẻ-vang cho nhà tôi quá lắm, mong rằng hiền tế cũng chớ thấy bần tố mà chê cười vậy.

Mạnh - sĩ - nguên lại cười mà đáp rằng :

— Hiền-huynh khiêm-tốn thái quá ! Tiện-nhi được dự ngôi đông-sàng như thế, chính là một cái phúc to cho nhà tôi.

Người nhà dọn tiệc, hai người cùng ngồi vào uống rượu, lại cho cả *Mạnh đức* ngồi hầu. *Mạnh gia linh* cầm chén rượu mời *Nguyễn-thụy* mà rằng :

— Hiền-huynh ơi !... thân-ông ơi ! tôi đi chuyến này, chưa chắc đã được sinh-toàn, vậy hai thân tôi ở nhà, nhờ thân ông trông-nom hộ. Con tôi đã được dự phần bán-tử thì xin cũng coi như con đẻ mà dạy-bảo cho, chớ để học-nghiệp đến nỗi hoang-phế. Lại còn một điều thiết-yếu nay nữa, xin thân-ông nhớ cho : vạn-nhất tôi có mệnh-hệ nào thì thân-ông chớ khiến hai thân tôi biết. Dẫu con tôi có phú cứu về, cũng vui-vẻ xong thôi, bất tất đi tang chi cả. Bợi khi nào tổ-phụ và tổ mẫu tôi trăm tuổi rồi, bấy giờ sẽ để tang. Thân-ông ơi ! tôi nói thế là hết, xin thân-ông nghĩ tình thông-gia, cố lưu tâm mà giúp-đỡ cho.

Nguyễn-thụy cầm lấy chén rượu, uống thẳng một hơi, rồi nói :

— Tôi xin ghi lòng tạc dạ. Nhưng phàm việc gì cũng vậy, nói đỡ mà sau thường lại gặp bay, hiền-huynh chớ lấy làm lo-ngại.

Mạnh - gia-linh ngảnh lại bảo *Mạnh-đức* rằng :

— *Mạnh-đức* con ơi ! Hễ sau này anh con về đến nhà thì con cũng nên mật bảo cho biết, chớ có khóc-lóc như thế dân-bà vậy.

Mạnh-đức nghe nói từ hai hàng nước mắt xuống. *Nguyễn-thụy* khuyên giải mà rằng :

Hiền-tế chớ phiền muộn ! Người lương-thiện bao giờ cũng được trời giúp, việc lịnh-đường tiến Kinh chuyến này, tôi đảm chắc rằng không đến nỗi nào.

Khi uống rượu xong, *Nguyễn-thụy* cáo-từ lui về. Về đến nhà kể một vài câu vui-mừng hôn-hỏ...

(Còn nữa)

(1) *Thứ xuất* nghĩa là con người vợ thứ sinh ra.

Imprimerie ... Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1771 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ HAI 12 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn